

3/

Uudistettu

Kylän-Oseus

Ilmajoen Pitäjässä.

Wasa,
Präntetty E. A. Lindicerillä, 1821.

Resol.

Edmä Ilmajoen Pitäjän miehilä, yhdistetysä neuvosa Maanmiesten Seuran kansa siellä tehty ja yhteisä Pitäjän Kokouresa s. 19:ä päivästä tulla Kuusa hoidti löyty uubistettu Kolan Alse- tus Ilmajoen Pitäjästä, tulee idmän kautta, lailliseen voimaan, ja asianomaisten jälkeen elä- miseri, wahvisteturi, niin muodoin, kuin se yho- teensopti Lain ja voimasa olewain yhteisten Alse- tusten kansa. Wasan Maan-Cankelliasta s. 24 p. Toukokuusa 1821.

Maan Herran Wiran puolesta

J. J. Grönblad.

Henr. Gylling.

§. 1.

Hyvän järjestyksen edesauttamiseksi, sekä huoneellisessa menossa, että elämän siivoudessa, pidetään jokaisessa Kyläkunnassa eli Olbermannin Läänissä yksi Kylän Oikeus asetettu olemaan, johon kuuluu yksi Olbermanni ja kaksi Lautamiestä. Joka kolmas vuosi tulevat mainittu Olbermanni ja Lautamiehet Kylänmiehiltä valittuihin senkallaisiin Kyläkunnassa aumain Talollisten seasta, jotka ovat rehellisödensä ja hyvien tapainsa suhteen hyvin tutut. Siinä tapauksessa, että yksi näin valittu Olbermanni taikka Lautamies edespäin hawattaisiin olemaan jäsenen alainen, tutkimaan edestulewata asiata, mahdatamat läsnä olewaiset Kylänmiehet valita yhden jäsemmättömän Talollisen, joka kohta istuu sen jäsemmätön siian ja tutkii edessä olewan asian, niin myös sen duomion kautta päättää.

§. 2.

Ei mahda yrittää Olbermanni eli Kylän Lautamies, joka siihen virkaan valittu on, ilman laillista syytä sitä hyljätä, Kublan saken haastolla, ellei hän nykyisesti ennen samaa virkaa ole edesseisonut.

§. 3.

Olbermannilla on walda, koska hän sen tarpeelliseksi hawaitsee, eli joidakulda Kyläkunnassa asuwailleista pyytään, kokoon kutsua Kylänmiehet, senkallaisista asioista keskustelemaan, jotka koskevat Maanviljelystä ja hyviä tapoja.

§. 4.

Kapulan kautta, joka on Olbermannin halusa, pitää tämä kokoonkutsumus tapahtuman. Ja kuin se Olbermannilta uloslähetetään, pitää se määrätyn vuoron jälkeen viipymättä Raaburein välillä kuljetettaman. Jos joku tämän laiminlyöpi, wetään hän ensimmäisen kerran sakkoa 50 Kopeekaa, ja toisella erä karkikertaiseksi; waan jos kapula huolimattomuden kautta katoo, sakoitetaan rikollinen kahteen Rublaan.

§. 5.

Siinä tapauksessa, että kysymys ylösnousiä eri Olbermannin Läänein Asuwitten waiheella, jostakusta asiasta, joka Kholn Dikeuden kautta taitaan ojentaa, on jommalla kummalla asianomaisella Olbermannilla oikeus, että lästää niitä muita asiaan kuuluvain kolkkundain Olbermannoja, määrättylle päiwälle ja paikalle, ynnä hänen kansansa kokoonkutsua kaikki asianomaiset, josta tilasa ne jääwämättömät Olbermannit ja Kholn Lautamiehet mahtawat asian tubtinnon ala edesottaa ja päättää.

§. 6.

Koska kapula on Kholnkunnassa ymbäri kulkenut, pitää Asujamen itse taikka läskoldisen kautta, määrättyllä kokous paikalla ja tiimalla läsnä olla, waarinottamassa, mitä Olbermannilta eteenasetetaan. Jos joku ilman laillista estettä poisa on, wetään sakkoa 20 Kopeekaa, ja poisa olemainen olkon welkapää Olbermannilta tiedusteleman, mitä kokouksessa päätettiin, eli päälle pandin. Sen jälkeen on myös hänen welwollisuudensa, että laillisa päätöksen jälkeen elää, niin kuin hän itse ois kokouksessa saapuilla ollut.

§. 7.

§. 7.

Se Olbermanni taikka Lautamies, joka ilman laillista syötä kokoonkutsutusta kylänkokou-
resta poissa on, wetäkön sakkoa 50 Kopeekaa.

§. 8.

Jos joku Kylänmiehistä olisi niin taitama-
toin, että hän kokouksessa ollessansa, häpiällisillä
sanoilla kohtelis Olbermannia, Lautamiehiä, eli
muuta Raabureita, taikka ulospubkeis Kirosa-
noihin, hänen pitää sakkoa wetämän yhdestä
Kublasta alkain, kolmeen Kublaan saakka, sen
jälkeen kuin rikos on. Mutta jos Olbermanni
taikka Lautamiehet samalla tavalla erehtyvät
taikka tulevat Kylän kokoukseen, ja muihin heil-
le uskottuihin Wirkansa tahiin wälewilda juota-
wilda woitettuihin, pitää heidän sakkoa wetä-
män 5 Kublaa, ilman sitä kuin Laki säättää.

§. 9.

Ettei jokainen mahdais nauttia suojelusen
ja rauhan tiluyllansa, niin pitää kaikki aidat,
joka ne owat kiwestä taikka aidarista, kartanoita
ten, wainioin, Luhtain ja Hakain ympärillä,
täydellisessä ja hywässä tilassa pidettämän, jota war-
ten Olbermannin, ynnä kylän Lautamiesten kan-
sa, Syryllä ja kewaällä, eli myös useimmin
vuodessa, kusa niin tarpellisest löytän, ja joku
Kylänmiehistä sitä waatii, pitää Aitain katsele-
musta toimittaman, joka kaikki puutokset tarkasti
pitä waarinotettaman. Se kuin silloin kelmot-
tomaxi löytyy, pitää asianomaiselta sen asian si-
sällä kuin Olbermanni määrää, täydelliseen ti-
laan pandaman. Jos joku tdmän laiminlyö,
wetäkön sakkoa 5 Kopeeka kulbakin syledä ja
marakon ilman sitä, wahingon kuin siitä tullut on.

Myöskin on se Oldermannin welvollisuus, että wastahakoisen kostannuksen päälle antaa vuutoret parata: peräänkatsokon myös, ettei kellengän wäärntä tapahdu, vaan että jokainen ylöspitää Aitansa Lain jälkeen.

§. 10.

Koska joku Aita Wainion, Lohdan, Haan eli Lautumen ympärillä tuulelta kaattu on, eli muutoin löntään kelmottomaksi, pitää se kohta ilman wiimotyötä, arwullisesti ylöspandaman. Jos sen laiminlyö, sittekuin hän taikka itse siitä on tiedon saanut, eli Oldermannilta taikka joltakulda Naabureista siitä tngösanottu on, wetäkön sakkoo 5 Kopeekaa joka syleldä, ja palkitkon siinä siwusa wahingon Oldermannin ja Kylän Lautamiesten arwion jälkeen.

§. 11.

Joka hajottaa eli särkee toisen miehen Aidan, taikka siitä Aidaria pois ottaa, wetäkön sakkoo, 10 Rublaa, josta puoli laagee edesanda jalle; palkitkon myös wahingon, joka sen kautta tapahtunut on.

§. 12.

Kaiikki tarpelliset Weräjäät pitää niin hynästä woimassa pidettämän, ettei Eläimet niiden läpitse pääse sisälle, so Kopeekan sakon haastolla, paitsi wahingon palkkiota, arwion jälkeen, niinkuin ennen sääty on. Saman sakon haastolla pitää myös kaiikki wähemmätkin weräjäät ja aukioimet talwiteillä kohta kewaimen tuldua, tukittaman ja aidaret yhdistyreen Aidan kansa, samalla tavalla kuin itse Aita, pandaman, ettei Aidaret niin

niin kemiaisti kuin tavallisissa werdissa, luwato-
tomilda ihmisildä taidaisi tulla poisotetuiri.
Weräjdt yhteisissä aitauxissa, paitsi siinä, josta
latallinen tien kulku on owat peräti kieldyt. Se
osamies joka senkaldaisen weräjän eli aukioimen
tekee sakoitettakon 4.ään Rublaan.

§. 13.

Että Ojat sitä suuremmalla hyödytyrellä
mahdaisit tulla kaimetuiri ja woimasa pidetuiri,
pitää ojan katselemus pidettämän ainakin kati
kertaa wuodessa, jos sitä waaditan, ennen ke-
wäällä koska routa maasta lähtee, että paremmin
ja tarhemmin nähtäisiin, kusa wesi pysähtyn, ja
missä se sopiwinimmalla tavalla taitaan ulosla-
staa; ja toisen kerran Syryllä, koska wisusti pitä
perään katjottaman, kuinga jokainen, niin hy-
win omari, kuin Naabureittensa hyödytyrexi ja
eduri on sen tähtännyt, kuin hänen tuli tehdä.

§. 14.

Ne Lasku- ja Sarkain-ojat, jotka Oiders-
mannilda ja Koldan Lautamiehildä hawaitan tar-
peellisiri, pitää aina woimasa pidettämän, että
wesi niitten kautta mahtaa wapaasti ja ilman
estettä voislaistaa; mutta kusa niin tapahduis, että
Kaja-Naaburein tiluret kohtaisit ja sulksit saman
weden, owat he welkapäät tilustensa läpiste kol-
lin lewian ja sywän ojan kautta, auttaa weden
estämättömän kuluun. Jos joku sen laiminlöö,
eli sillänsä jättää, koska hän siitä rygösanottu
on, weräjön sakkoa 5 Kopeekkaa joka syleldä,
ja marakon ilman sitä Dian Kaimajain palkan
erittäin.

§. 15.

Jos joku pabon panee, ja estää sen koutta weden juorun io awatusa ja luodusa lastu oiasa, ilman että Kylänmiehet Kylan Oikeudessa siihen suostuneet ovat, wetäkön sakkoa 5 Rublaa.

§. 16.

Koska kylmän aika syryllä sisälle langee, ja Naaburit Oidermannilda siitä tygösanotan, pitää yhteisten kylwöwainioiden aidat, wuoro kauden sisällä sanan saamisen jälkeen, yhden Rublan sakon haastolla warustettaman. Jos joku, sitte kuin kylwetty on, eläimensä wainiohon päästää, wetäkön sakkoa 20 Kopeekaa kuldaikin, paitsi karikertaista wahingon palkkiota. Ja ol-
kon myös saman sakon haastolla kielty, että ha-
jottaa aitaansa Sänki wainioin ympärillä, ellei
taikki Naaburit ole siihen suostuneet.

§. 17.

Ei mahda kengään sulan aikana, eli muu-
toin, laskea Eläimiä yhteiseen Oraswainioon syö-
män, ennenkuin Oidermanni on kokoon kutsu-
nut Naaburit, ja he silloin hawaitsewat sen il-
man wahingota taitaman tapahtua. Joka sen
muutoin tekee, wetäkön joka kerta sakkoa 50
Kopeekaa jokaiselta eläimeltä, kuin hän niin
sisälle päästänyt on, ja palkitkon wahingon ara-
wion jälkeen.

§. 18.

Niinkuin se ei wäbindä wahingota matkallaan
saata, että Hemoissa ja muuta eläimiä, kengällä
kuin routa on jo maasta lähtenyt, taikka suuren
aikana, ennen kuin heidän teko alkaa, lastetan
yhteis-

yhteisiin Luhtihin eleansa etsimän; niin tulee se ilman eritviä suostumista, peräti pois kielletty. Jos joku tätä vastaan rikkoo, wetäkön kuldakin Eläimellä, joka kerta yhden Rublan sakkoa, ja palkitkon wahingon karinkertaisesti. Jos se tapahtuu senkallaisella, jolla näisi yhteisissä tilurisa ei osaa ole, duomittakön hän karinkertaiseen sakkoon, ja marakon wahingon, niinkuin sanottu on. Jos Paimen ajaa sisälle Eläimiä siihen jo mainittuun yhteiseen Luhtaan, sakotetakon samoin ja istukon, ilman sitä, yhden Sunnundain jalkapuusa.

§. 19.

Estämiseksi siitä, ettei Luhdat mahdaisi aiwan tyhnni jäsittää ja tallattaa Syns aikana, josta sangen suuri wahingo ja seurawaisen vuoden lastwon laipaus seuraa, tulee kaikki syöttäminen yhteisissä Luhdissa ennen 1:ä päivästä Synskuusa kieltä. Se joka rikkoo tätä vastaan, wetäkön sakkoa 50 Kopeekaa kungin Eläimen edestä, kuin on sisälle päästetty, ja olkon paitsi sitä welwoitettu Eläimensä lohta ulosajaman.

§. 20.

Niinkuin Suomalaiset ja märjät Luhdat Eläinden syöttöä, joka ilman wahingollista talloamista ja sotkemista ei tapahdu, laiteti turmelduwat; sentähden pitää Oidermannin, ynnä kylän Lautamiehen kansa, Synyllä syönnin lautta uloskatsoman ne Luhdat, jotka niin märkäperäiset owat, ettei ne ilman wahingota syötettä taita. Joka Eläimensä näin aidattuun ja yhtendessä olewaiseen Luhtaan laskee, wetäkön kungin Eläimen edestä sakkoa yhden Rublan.

§. 21.

Joka yri eli usiammat Talon-asujamet o-
wat itsellensä aidanneet enemmän taikka vähem-
män osan maastansa laiturimeri eli Haari, ja
joku tavatoin ihminen sinne sijalle-päättää Eläi-
miä wetäkön sakkoo niinkuin 19:es §. määrää.
Siinä tapauksessa, että hän sen tekee aitaamatto-
mille ulkotiilurille, joissa ei hänellä osaa ole, we-
täkön puolta vähemmän sakon.

§. 22.

Koska Olbermanni taikka itse tarpeelliseri
löytää eli muilta muistutetaan, että sitä vlonpal-
dista wettä uloslaskea Pelloilta ja erinomat-
tain kylwettyiltä Wainioilta, joka lumen paljou-
della sinne on paissunut, pitää yri mies kustakin
kattilakunnasta, siinä kylässä, jonga tiluret tässä
yhteydessä ovat, määrättyllä ajalla ja paikalla,
samaa työtä toimittaman itsensä löydöttää. Jo-
ka sen laiminlyö, taikka pois menee ennen kuin
kaikki tämä työ tähtetty on, wetäkön sakkoo 50
Kopeekkaa, ja magakon paitsi sitä Olbermannin
ja kylän Lautamiesten arvion jälkeen niiden pal-
kan, kuin työn hänen edestänsä toimittaneet ovat.

§. 23.

Olbermannin ynnä Raaburein kansa, tulee
wisusti peräänkatsoa, että kaikki serrat, sekä Wai-
nioissa ja Lubbissa, että Haaroissa ja Ulkomaisissa,
oikein pidetään, vlonpanduun rajain ja raja-paa-
lujen jälkeen, joiden wälittämättömästi pitää siwe-
stä olemas, niin muodoin kuin Puu-paalut sekä
pian määrättyt, että taitawat huolimattomasta
ja uksivaldajelta wäelstä pikemmin siirrettää.

§. 24.

§. 24.

Raikki tarpeelliset Tiet tilusten siinä, ja jota koulusta koulun juorewat, pitää Raaburein waihella jaettaman. Sitte pitää kulin tie, osansa woiwasa. Jos joku laiminlyö parandaa sitä Sildaa taikka Tie, osaa, kuin hänelle jaettu on, sitte kuin hän tiedon sai, että se on kelmotoin, eli hän Oidermannilda siitä muistutettu on, wetäkö salkoa 2 Rublaa. Jos hän sittekin olis niskuri, olkon Oidermannilla Kulän Lautamiesten kansa walda, andaa palkan edestä parandaa sen palkan, kuin kelmotoin on, ja sitte sildä hitahalda arwion jälken, palkan, ynnä sakan kansa, ulosottaa.

§. 25.

Ettei Lohdan nurmi mahdaisi ylös polson tallaanisen ja polkemisen kautta turmielluri tulla, pitää niissä Lohdissa, joissa ei yhteistä kulkua, eli ajo-tietä ole, jokaiselle oleman kieltty, että matkustaa kewäillä eli Syysällä, silloin kuin routa ei ole maassa; ja jos aidat senkallaiten Lohdain ympärillä pitää parattaman eli uudesta pandaman, niin pitää Aivaret niihin wedettämän silloin kuin routa vielä maassa on. Ei mahdomydestän kengään niissä Lohdissa, joissa Tie on, tien siwua ajaa. Joka toisin tekee, kuin sanottu on, wetäkö salkoa jokaiselta kerralda yhden Rublan.

§. 26.

Kusa tavallinen on, että Raaburit johonkuun määrättyyn paikkaan eli Umbiaitaan koulwivat Hernehensä eli Maurihinsa, ei pidä kengän sallia lastensa eli muiden mennä noukkimaan

man palkkua eli nauriita, leittärensä, vaan jos se pitää sallittaman mahtaa siitä kaikille Naabureille sana annettaa, ettei hyri toisellensa wädyttä mahda tehdä, eli Naabureittensa peltola polkia ja tallata. Se joka tätä vastaan rikkoo, wetäkön joka kerralla sakkoa 20 Kopeekaa, ja Wanhemmat joiden lapset tätä vastaan rikkovat, marakot heidän edestänsä mainitun sakon.

S. 27.

Kusa Karjan Paimenda pidetän, pitää kyläisten yhteisesti siitä sopiman, niinkuin he sen soweliaisimmaksi ja parahaksi löytävät; ja ei pidä yhdenkän, jonga eläimet samalla maalla ja laiumella käywät, karjan paimenen pitämisestä itsiänsä estelemän, yhden Rublan sakon haastolla.

S. 28.

Huonesten rakennusisa pitää waarinotettaman, ettei niitä koskan raketa ylös liki toinen toistansa, josta wakkian waaroisa suuri wahingo tulee. Ja ei mahda kengän uutta rakennusta eteensä ottaa, ennen kuin Oldermanni ja Krolan Lautamiehet, vnnä Krolanmiehen neuvolla owat määränneet ne paikat, joisa nämät huoneet taitawat wapaahimmin waarasta seisoa. Samoin olkon kieltty, että rakendaa pian sittywiä Wallia-huoneita, niinkuin Saunoja, Kiihejä ja Wajoja, kowin liki wäen pihaa ja Latokartanota. Joka tätä vastaan rikkoo, olkon senkallaisen huolimattomuden ja perään ajattelemattomuden tähden sakon alainen, Kahdesta Neljään Rublaan, sen jälkeen kuin Oldermanni ja Krolan Lautamiehet sen arwaawat, paitsi wahingon palkitsemista, jos joku sen lautta kärsii; ja olkon wel-

Kapad ne ilman syönitä raketus huoneet sovell-
ambaan paikkaan siirtää.

§. 29.

Niin kuin wolkian wahingon eskämiseri, Por-
teimmasi tarpelliseri hawaitan, että sawu-tornit
wähinnäkin 3 kertaa muodesta puhdistetan ja la-
kaisen, josta olitse Olbermannin pitää perään
kassannon pitämän, wetäkön se, joka tämän lai-
minhyö, joka kerran edestä 20 Kopeekaa sakkoa,
mutta jos siitä Rokiliesta tulee, sakoitettakon
kahteen Rublaan. Ja koska pohoin toimitetun
muuraamisen kautta wolkian wahingoita myös
tapahtuu, niin pitää kungin Huoneen haldian
erinomattain Leipivunein, Riihten ja Saunain
pesäin rakendamisessa niin muurin tekemän, että
se vähinnäkin puoli kynnärästä seinästä eroitettu
on. Joka toisin tekee, sakoitettakon kahteen Rub-
laan, ja parakon mitä puuttuwaista on. Mitä
Riihten tiukaisiin tulee, pitää ne erittäin Ol-
bermannilta kasseldaman, ennenkuin Elet riihit-
täwäri Eyrosta Riisiin siälle wanan; josta
waarinotetan, että Routapelli eli laaka kiwi so-
kaisen Riihen Hunin suulla löytymän pitää, tu-
lisen hiltten ja kipinäin eskämiseri, jotka wolkian
waaran matkaansaattaa taidaisit.

§. 30.

Jokaisessa Talosa pitää 2:ri Tikkapuuta, ja
yhtä monda Keriä ja Lohdys kelmollisesta tilasa
pidettämän. Jos joku tämän laiminhyö wetä-
kön sakkoa 50 Kopeekaa kungin Tikkapuun, Keriin
ja Lohdyn edestä kuin häweldä puuttuu.

§. 31.

Paljoista Soitto wolkiaa ei pidä kannetta-
man

man huoneitten välillä, eikä myöskään Stalihin, Namettahan, Latohon eli muuhun Ulko-huoneeseen. Ja pitää myös kaikki Tupakin polttamisen näissä huoneissa oleman kielty, niinkuin myös ulkona, wäen pihalla ja Latokartanolla, koska kova tuuli taikka kuitwa ilma on. Ei pidä myös wälkiä sammuttamata ja kahtomata idettämän Wallas huoneeseen, Saunaan eli Vajaan. Joka toisin tekee, wetäköön sakkoa 4 Rublaa. Sama laki olkon Palkkolliselle, ja istukon ilman sitä yhden Sunnundain jalkapuusa.

S. 32.

Oldermannin ja Koldan Lautamiehesen pitää luri kertaa wuodessa, nimittäin Touko ja Elokuussa, koko Koldakunnassa kätteleman kaikki wälkian pesät, ja ne kuin silloin löydetä niin keltwoittomiri, että wälkian waara niiden kautta tulla taibais, pitää Synni miehesen andaman hajottaa, ja Omistaja sakoitettakoon yhteen Rublaan. Samassa tilassa mahtawat he myös werään katsoa, että josta katot owat niin wanhat ja lahat, että ne kelmiksi taitawat syttyä, ne kohta paratan; ja wetäköön omistaja laininluhmisensa tähden yhden Rublan sakkoa.

S. 33.

Jos joku Koldanmiehistä hawaittis jotakin joka ei ainoastans olis somelias, waan myös tarpellinen, Koldan ja Taloin eduri, pitää Oldermannin kokoon kutsua kaikki Naaburit, ja siinä heidän kansansa keskustella. Mutta jos niin tapahduis, että suurin osa läsnäolewista siihen päätöseen seisahtais, ettei he tätä parandamisesta tahdo yhä ollen ottaa, josta kautta sen oikein ajattelewaisen ja hywäntahtoisen hywä aikomus
 eile.

estetöri tulis, olkon hänellä wapaus, ulkokuolan miehistä ja Naabureista kutsua 3 ymmärtäwäistä ja toimeillista maanmiehistä, ynnä jongun kirjoitukseen harjanduneen miehen kansa, Synnid ja kasselemusta pitämdn; ja jos silloin löytän, että Naaburit koldia ilman oiklata synid owat asetaneet itsensä, sitä vastaan, kuin koldin hyödytyseri ja parandamiseri olisi tarpeellinen ollut, wetäköd jokainen, kuin tämän tehnyt on 2:ri Rublaa sakkoa, ja olkot ilman sitä weskapää, moxaman niiden waiwan, jotka synin ja kasselemisen toimittaneet owat; ja tehköt sittekin kohta ja niin pian kuin mahdollinen on, sen työn, jonga se hywin ajattelewainen neuwonut on.

S. 34.

Jos, sitte kuin Oldermanni on Naaburit kotoon kutsunut, ja he owat keskenäs sopineet siitä työstä, kuin he silloin alkaa tahtowat, mikä hywänsä se olla mahdais, joku koldkunnasta löydös siinä wedoperäiseri, wastahakoiseri ja huolimattomari, jonga lautta ne muut tulisit töisänsä estetöri, niin ej pidä heidän oleman weskapää odottaman sitä hidasta, waan olkon heillä wapaus työnsä päättää, ja huolimattoman osa siinä myös toimittaa; ja syöttäkön tämä itsiänsä siitä wöbingosta, kuin hän sen lautta tulee koldsimän; jota vastaan hänen taikka muulla työllä eli kohtuullisella moxolla, Oldermannin ja koldin Lautamiesten artwion jälkeen pitää muiden Koldlämmiesten waiwan palstiseman; wetäköd myös sakkoa 4 Rublaa wastahakoisuudensa tähden; mutta jos joku muu työteliäs ja toimikas Alujan koldia jongun kohdanneen hädän eli kööhyden taikka muun woimattomuuden tähden, ei

jon.

jouduisi yhtähaawaa täyttämän työnsä, niin
kuin koldn hoidetus ja tarwes waatii, nautti-
kon apua Raabureilba.

§. 35.

Niisa koldn, josta Bostdalli Taloja on, pitää
niiden Hakiaain eli Asujain welwoitetut oleman,
että samoin kuin muut maanviljelijät, olla kuu-
liaiset koldnoikkenden päätökselle, kaikisa kuin tämä
Koldn-Asetus säättää.

§. 36.

Ei mahda koldn koturia eli jotakuta huu-
toin alaista wäkeä tilurillensa vastaanottaa, en-
nenkuin Raaburit siihen suostuneet ovat. Jos
sen joku tekee, wetäköön sakkoa 2:ri Rublaa, ja
olkon kuitengin wellpapää senkallaisista wäkeä pois
toimittaman jos koldnaiset sitä anowat ja päälle
seisowat. Ellei hän tästä ojenmusta ota, sakoi-
tan hän jokaiselta kerralta karkinertaisesti, si-
rki kuin ojenmus tapahtuu.

§. 37.

Kuka ikänään Henkilugusa päällensä an-
daa kirjoittaa jongun naimattoman eli lapsetto-
man naiseen Trengin eli Piian, josta ei ole
hänen jokapdiwidisessä työnsä ja edeskatotut
häneltä elaturella ja huonehella, hänen omilla
tilurillansa, wetäköön sakkoa karkitoistakymmeniä
Rublaa, ilman sitä kuin laki säättää. Ja on
se Olbermannein wälttämätöin welwollisuus, että
kukin koldnsa puolesta Henkilugun kirjoitukse-
tarfassi wartioida, ettei epäjärjestyks tästä tar-
koitukse mahda waarinottamata jätettää.

§. 38.

§. 38.

Ilman laiffein Koldnmieffen yrimielistä suostumista ei ole keltengdän sallittu, että martionsa ala, eli palvelureensa ottaa yhden personan, josta ilkiwaldaisuudensa ja laiskuudensa tähden taikka Henkiluku kirjoituksessa on tullut irralliseksi (Löödrivarixi) ylöspannuri, eliikä myös Kruunun Palvelioilta niinkuin senlaatuinen Pitäjistä poislähetetyn. Joka toisin tekee, wetäkön 20 Rublaa sakkoa ja olkon kuitengin welkapää senkalaisen personan koldkunnasta poistoimittamaan.

§. 39.

Jos koldkunnassa ilkiwaldaisia ja laiskuuteen taipuneita perentia löydyis, mistä sädystä hyödnä, jotka Koldn Oikeudessa Koldnmieffen suurimmalta osalta, kuin myös Wappeudelta ja Kruunun Palvelioilta yhtäpitäwäisesti todistetaan senkalaisiksi, pitää ne Oidermannilta kiinnu otettaman ja Kruunun Palveliaain kautta Hänen Keisarikillisen Majestetin Kälknehdian taqä Läänistä lähetettämän, joka heidän duomitsemisensä sodan palvelureen eli yhteiseen Kruunun työhön toimotaan pitämän sen hyödnä tekemäisen huolen, kuin Asetukset ja yhteinen wakuus waas tiwat.

§. 40.

Sen eskämiseksi, ettei Taloin omistojain Mettät welswottomain ihmisten wäkimallan kautta, jotka harjoittawat lumatoimida Potaskan polttoa ja Lööpätin keittoa, ei mahdais häwitettä, niinkuin myös että poispoistaa synt Mettän wäkimihin, on se jokaiselle seld maanomistojalle, että hänen ala kuuluwaisillensa kieltty, että seld Met-

tässä polttaa tuhkaa, ja kotona teittää Potassata, kuin myös että koota Pihkkoa ja siitä valmistaa Harttia ja Tärpättiä, ennenkuin hän Pappouden kautta kirkossa on andanut tämän aikomuksensa julistaa, nölösandain paikan, kusa hän aikoo Tuhwan eli Pihkain koloomisen toimittaa. Samoin ei ole kelläkään oikeutta Potassaa eli Tärpättiä teittää ostetusta tuhwesta eli Pihhaasta, ennenkuin hän siitä on wakuutettu, että tämän tuhwan polttaminen ja Pihkain koloominen on tapahtunut tässä eteenkirjoitetun kuulutuksen jälkeen, sildä joka senkaldaissa kaluja mysskendelee. Jos jonkun tykönd, joka edellä mainitulla tavalla ei ole oikeuttansa kaluhun osottanut, löytyy Potassaa, Pihkkoa, Harttia eli Tärpättiä, olkon kaluansa paitsi, joka edesandajalle tygö-langee, ja jättäkön koldn Olbermanni, ynnä Lautamieheksiä kansa, sille joka pädle-kandasa on, pikaisen awun, että se kieltyy kalu omistajaldansa poisotetan, koska he siitä pyötyxi tulewat. Jos Olbermanni eli Koldn Lautamiehet tämän kalaisesa toimituksessa häpidellisillä sanoilla eli tappelurella koldellaisin, wetäkön rikollinen sakkoa, niinkuin 47:8 §:i täällä idlistä säädä. Kesä. Heinä. Elo. ja Syys. kuusa on kaitti Tuhwan poltto amojomesa Mettästä peräti kielty, 20 Rublan sakon haastolla, ja kalun poisottamisella.

§. 41.

Mutta niinkuin ne hädöllisimmätkin Aseturat ja sowingot huoneenballitusesta owat sangen wdhän hädöyttäwäiset Maakunnan Asuwaihen torisen hädödyn ja menestöksen edesauttamiseri, ellei tarffaa ja wilpiröindä perään-katsandota siitä pidetä, että hywät tawat ja Christilli-

linen meno kassassa ja huonekunnissa vaarinotetan; niin ovat Olbermannit ja Kolon Lautamiehet velvoitetut, että kukaan Edänissä rebellisellä kiivaudella, tässäkin päällelaskannossa hyvän järjestyksen yllitse valvoo. Tästä johdattuna, jos joku suurempi eli vähempi rikos Kulkunassa on tapahtunut, yhteisen eli eritoisen valtuuden, niinkuin myös hyvän järjestyksen estämiseksi, huolita pitää Olbermanni ja Kolon Lautamiehet, että kohta, kiirehasti pidettävän tutkistelmuksen kautta rikoksen totisista asianhaaroista, pyydetään estää, ettei rikoksen alainen, määrän edesandoin ja uuden juttuun kautta taidais edespäin työllähämmäsi tehdä rikoksen ilmei saamista ja selitystä. Olbermannilla on myös valta sita epäluulon alaisia kokeellusturuihin Kolon Oikeuden eteen vetää, ja silloin lähemmin rikoksesta tutkia.

S. 42.

Se Verhenhaldia, joka sallii juopumusta ja kortti- peliä huoneensa harjoitettaa, määrän sakkoa, ilman sitä kuin Laki säättää, 4 Rublaa, josta puoli työalangee edesandajalle, ja toinen puoli jaetaan niinkuin seuraavaisessa 52:a §:sa määrätään. Se kuin korttia pelaa, määrän sakkoa 2:ri Rublaa, paitsi laillista sakkoa.

S. 43.

Kaikki Hyvät, kokouret Vaaston aikana, niinkuin myös suurina Jubla- ja Kulous päivinä, ovat peräti kielletty; mutta jos joku toisilla ajoilla tahtoo senkalaisia Hyvät, kokouksia pitää, niin ei mahda se hänelle kielletty olla, ainoastansa että hän vaarinottaa 1:ri että Kirkkoherra Emdirkolla, ja Rappalainen Rappaleisa, vnnä Kulkun-

Kunnan Oidermannin kansa, sitä edeltäpäin saavat tiedon, 2:ri että hän lutsuu pari hnydxi tuttua, järjeistid rakastamaisista ja edellämämitusa tilasa samalla vobannettua miestä, taikka Oidermanni-Difenden jäsenistä, eli Kirkon kuudennus miehistä, jotka Hyppyn loppuun saakka läänä ovat, ja perään katsowat, ettei sopimatoinda menoa, joko Wiinan myymisen lautta eli muutoin sen alla harjoiteturi tule; ja 3:ri, että Hyppyn Sunnundai päiwinä ej saa alietta ennen kello 6 jälken puolen päiwän, eikä pitkitettä edemmiä kuin kello 12 yöllä. Tästä säätämisestä ovat kuitengin Häät eroitetut.

§. 44.

Siinä tapauksessa, että Krouwaamissa, Tapelussa eli muuta senkallaista pahaa menoa tapahdus Hyppyn-kolouksessa, pitää se paikalle luesutuida Peräänkatsandomiehildä 30 Rublan sakon haastolla, wiipymättä ilmoitettaman, niin hywin Kirkkoherralle Emäkirkolla, eli Kappalaiselle Kappeleissa, kuin Kruunun Nimismiehelle Pitäjässä.

§. 45.

Jos joku yhteisestä kansasta huoneesansa sallii Hyppyn, ilman että waarinottaa ne 43:ä §:a määrättyt eteenkirjoitukset, wetakön sakkoa 30 Rublaa. Puolsta wähembään sakoitettakon se joka tästä tilasta Spelimannin palvelusta tekee. Niistä tästä ja 44:ä §:a määrättyistä lakoiha tygdlangee puoli edebandajalle.

§. 46.

Sen suuren wahingon estämiseksi, joka matlaansaattetan, ej vähemmin Perbeenhaldioille kuin
Pal-

Palkollisille, Palvelia-mäen niin kutsuttuun Fri-Maanandain pitämisen lautta, tulee tämän lautta säätyri, että se Jändä, kuin jonakuna arki- eli työpäivänä sallii toisen miehen palkollisen pidemmän ajan huoneensa viipnä, kuin tarpeellinen on sen kasson toimittamiseen, kuin hänen Jändänsä on taitanut hänelle antaa, pitää edesannon päälle, oli se keldä hynänä, Kylan Oikeudessa joka kerta sakoitettaman luuteen Rublaan. Ellei Palkollinen tottele yhtä todistettua muistutusta ja kassaa että mennä kotia, wetkōn mainitun 6:en Rublan sakon, ja istukon yhden Sunvundain jalkapunsa. Tästä sakosta tois. langee puoli edesandajalle ja sen toisen puolen lausa menetellän niinkuin tulevaisessa 52:a §:a eteen- siirjoitetan.

§. 47.

Kaikki sakot kuin tämän Kylan - Usturen idlleen ovat määrättyt ja Kylan Oikeudessa duomitut, pitää Kylan Lautamiessen sopailda ulosottaman ja jos se joka sakkoon langetettu on, kieldä sitä kohta maraa, niin olkon heillä walda ottaa wastahakoiselta pantin, ja panna hänen eteensä määrätyn ajan, josta siinä hän sen mahtaa lunastaa; jos hän sen laiminlöö, niin tulee Pantti enämmin tarjoukselle, julkisen uloshuudon lautta myytäväri, ja mitä niille idä hinnasta, sitteduin sakkō maksettu on, hänelle takaisin maksettawari. Jos joku olis, niin ajattelematoin, että hän tainkallaisen toimituksen alla, sopimattomilla sanoilla loukkais niitä, jotka tämän ulosmittauren toimittawat, sakoitettakōn hän kahteen Rublaan. Jos joku heittä lökii eli syöti, wetkōn sakkōa neljä Rublaa; mutta jos siinä tulee

merihaawa, wetäköön sentähden salkkoa erindiseksi
Lain jälkeen.

§. 48.

Se joka on tytymätoin jongun Kyläkunnan
Dikeuden päätoimen kansa, on oikeutettu että, sitte-
tuin hän sen Kylän Dikeuden edessä on ilmoitta-
nut, ensi tulewasa Kihlakunnan Dikeudessa, wa-
lituxen sen plitse edestuoða. Ja stämmäköön Ri-
ta Kumpaninsa, ilman että, Kylän Dikeuden jä-
senitä Stämmillä waiwata, ellei eritniet syyt sii-
hen johdatusta anna. Jos joku laiminlyö, että
ensi-läpäisä sen jälkeen, kuin Kylän Dikeuden pää-
tös langetettiin, asian Kihlakunnan Dikeuden
eteen wetää, olkon hän oikeuttansa paitsi, että
edespäin mainitun päätoimen plitse walittaa.

§. 49.

Koska kaikki laki ja asetus ilman noudata-
sta on turha; sentähden, ja sen edesauttamiseksi,
että tämä Kylän-Asetus tarkasti tulis idikenele-
tyxi, pitää Ilmajoen Pitäjän walitut Olber-
mannit, kutsumisen päälle Pitäjän Kirkkoher-
ralda, kerran muodesa, kokoontulla, että yhdiste-
tyllä neuwolla Pitäjän Eädyt Personat ja mui-
den rehellisten miesten kansa, keskustelemaan kai-
kenkallaisista Pitäjän asunnoista, eduista ja hyö-
dyksistä, niinkuin myös howasta järjestyksestä ja
hywäin tapain edesauttamisesta.

§. 50.

Tässä joka muotisesa Olbermannin kokou-
sesa pitää tarkasti tutkittaman, kuinga muodoin
kaikki Olbermannit welwollisudensa idiken owat
wirkansa täyttäneet. Ja jos silloin havaitaan,
ja

ja yhteisesti tuttu olis, että joku heistä tässä olis ollut hidas ja laiminlyövä, pitää hän Asianhaarrain jälkeen, taikka sakkoon langetettaman, viidestä Kublasta kahteenkymmeneen Kublaan asti, joka Waimasten kahalle työdelangee, eli myös somelaisien manauksen kautta varoitettua, että wellollisuutensa edespäin suuremmalla tarkkaudella tähttääd.

§. 51.

Se Olbermanni, joka ilman edebannettua laillista estettä tässä yhteisestä Olbermannin kokouksesta poissa on, wetäkön sakkoa 4 Kublaa Waimaisille.

§. 52.

Kaikki tässä Kylän-Asetuksessa ulospandut, ja Reissarillisissa Banko Apignationeissa määrätot sakot jaetan (niitä paitsi, joista ennen tätä toisin säädetty on) senkallaisella tavalla, että Olbermanni ja Kylän Lautamiehet, paremman perään katannon voittamiseksi, ja että sen kautta Kylän-Asetus jälkenelettäisiin, nautitsawat niistä heidän Kylälunnasansa langeduista Sakoissa puolen, nimittäin Olbermanni yhden neljännön osan ja kumbi-kin Lautamies yhden kahderannen osan, ja se toinen puoli pitää Pitäjän miesten yhteisesti hoidonni wihjeldämän, sillä tavalla, kuin Olbermannit yhteisissä ja 49:ä §:a Käsketyissä kokouksiansa, päättävät. Ne kootut Sakko-rahast pitää tallellettaman Kuldakin Kylän Olbermannilda, joka on wellapää niiden edestä vuosittain tilin tekemään, mutten Kylän miestensä edestä. Ja pitää tämä niiden ylitse laskettu, ja Kylän miehilda oikari todistettu Kälningi myöskin yhteisissä Olbermannein

Kokourisa näytettämän, että oikia summa niistä
Pitäjään yhteiseri hyödytyseri määrätystä Ra-
hoista, korman pidetty yhteisten Oidermannein
Raknungein kansa, mahdais tähtettää. Ja pitä
Oidermannein näihin yhteisiin kokourtiin myöskän-
sä ottaman sen osan sakkorahoista, kuin Pitäjälle
langenneet ovat, ja jotka siihen walitussa miehel-
dä määrättyyn tarpeeseen talletetaan.

§. 53.

Kaikki ne Salko-rahast, jotka rikollisiksi luokitettiin ei taida ulos lähtyä, pitää työssä vuoden Marfegängin jälkeen ansaittaman sen työssä kolakuunnassa, kuin Oidermanni määrää.

Pañtorexi

tukee tämä Kolm-Asetus, moitetun wahvistu-
ren jälkeen, ja sitte kuin se on Suomen Kielelle
käätty, prantattamaksi, että ainakin kukaan Talol-
linen siitä mahtaa saada Exemplarin. Ja pitää
kustannus siihen sawulugun jälkeen ulos käymän,
ja itseksidakin Talon haldialda maksettaman ta-
pautuneen jaon jälkeen.

Edellä mainittu Polan-Asetus on laillise-
sa Vitajdan kokouksessa Ilmajoen pöytäkirja ja
kaikkien osain puolesta hyväksytty; Joka ta-
pah-

paahui Alla Kunnan Talosa Labden Koldsa f.
19:4 p. Loufokuusa 1821.

Eric Joh. Frosterus.

Gustaf Andell.

Sal. Hanelles.

Petter Wästi.

Sam. Randa.

Sam. Tevahanen.

Eric Koivisto.

Ilak Kivistö.

Henrik Kihniä.

Jakob Jouppila.

Carl Gust. Borgeman.

Otto F. Meurman.

Mich. Kahma.

Joh. Yrjänäinen.

Joh. Kakkuri.

Salom. Jokipii.

Jacob Kando.

Them. Jouppi.

Regio

Registeri.

A.

Aita: mitä voimassa pidettävän, §. 9, 10. To-
ka toisen miehen Aidan särkee, §. 11. Yhteis-
ten kylvömaainion aita, §. 16. Aita-Syy-
ni, §. 9.

B.

Bostalli: Sen omistaja mitä totteleman! Kolan
Asetusta, §. 35.

F.

Frimaanandai: §. 46.

G.

Gaka: joka siihen velvottomasti Eläimiä paa-
staa, §. 21.

Henkiluku: joka siinä päällensä kirjotuttaa vel-
votoinda väkeä, §. 37, 38.

Hernes: niiden noukkiminen, §. 26.

Huonen-rakennus: §. 28. Joka ilman Olber-
mannin syyntä huoneen-rakendaa, §. 28.

Hypy: milloin ja millä ehdolla se on luvalli-
nen, ja milloin kielty, §. 43, 45. Jos siinä
sopimatoinda elämätä pidetään, §. 44.]

I.

Ilkivallaisista ja laiskoista §. 38, 39.

Juopumus: joka sitä huonesansa sallii, §. 42.

Ka-

K.

- Kapula** (Kylän): jos ei sitä oikein kulluteta,
§. 4. Jos se katoa, §. 4.
Keriä: pitää 2:xi löpymän Talosa, §. 30.
Korrii-speli: joka sitä huonesansa sallii, §. 42.
Joka korttia pelaa, §. 42.
Koruri: sen vastaanottaminen, §. 36.
Kyläkunnan-kokous: joka siitä poisa on, §. 6.
Joka siinä sopimattomasti itsensä kättää, §. 8.
Kylänmiehet: jos he syöttä asettawat itsensä
tarpellista asiata vastaan, §. 33. Jos yksi
eli toinen on webäperäinen täyttämään mitä
päätetty on, §. 9, 10, 14, 24, 34.

L.

- Laiskasta ja ilkivallaisesta**: wdestä, §. 38, 39.
Lauramies (Kylän): Joka kolankokouksesta poisa
on, §. 7. Jos händä pahoin kohdellan, §. 8,
40, 47.
Lubta: joka yhteiseen Hevoisia taikka Lehmä
sissälle lastee, §. 18. Milloin niissä kaikki syöttö
on kieltty, §. 19. Kulkua niissä kuin ei routaa
ole, ja tien siwua, kieltty, §. 25. Suomainen
ja märkä Lubta ja sen syöttö, §. 20.
Lyhryä: pitää 2:xi löpymän talosa, §. 30.
Löödrimari: §. 38.

M.

- Munraaminen**: kuinga se pitää toimitettaman,
§. 29.

N.

- Nauris**: Niden nouffiminen, §. 26.
Noki Liestä: Kosta se tulee, §. 29.

Oja:

O.

Oja: pitää wolmasa pibettämän, §. 14. Kusa Raja Raaburein tiluxet kohtaawat, §. 14. Joka siihen padon pance, §. 15.

Oja Syyni: §. 13.

Oldermann: jos hän on idäwin alainen §. 1. Jos ei hän wirkaansa wistanota, §. 2. Jos hän kolkokouresta poisa on, §. 7. Jos hän on hidas ja laiminloppä, §. 50. Jos hän yhteisestä Oldermannien kokouresta poisa on, §. 51. Hänellä on walda kokoonkutsua Kolänmiehet, §. 3, 5, 33. Ja rikorista tutkia, §. 41. Sakoista pantin ottaa ja sen myydä, §. 47. Andaa puuroxet parata, §. 9, 24. Pitä syöndä suomalaiset ja mäjät luhdat, §. 20. Samoin tilat uuten huoneitten rakennuxeri, §. 28. Ja Samu-tornit ja Riichten liukaat, §. 29. Olipään Walfia pesät ja katot, §. 32. Pitä Henkilugusa saapulla olla, §. 37. Jos händä pahoin kobbellaan, §. 8, 40, 47. Pitä hywdin tapain ja hywdän idriestöyren ylitse walmoa, §. 41.

Oldermannien yhteinen kokous: lerran wuode-sa, §. 49, 50. Joka Oldermanni siinä poisa on, §. 51.

P.

Paimen: jos se yhteiseen Luhtaan Jitkoita si-sälle lastee, §. 18. Sen pitäminen, §. 27.

Palkkija: niiden noukkiintuen, §. 26.

Pihkain: kokoomisesta, §. 40.

Porassan: poltosta, §. 40.

Peraänkarsandomies Zyppe-tiloisa: sen welwol-lisuus, §. 44.

Raja-

K.

Kaja-paalut: pitää moimasa pidettämän ja tiwe-
ääd oleman, §. 23.

Kiibi: mingäläiset tiukaat niise pitää oleman,
§. 29.

S.

Sakor: kuinga ne laetaan, §. 11, 40, 42, 45,
46, 50, 52. Kossa ja kuinga ne työllä pitää
ansaittaman, §. 53.

Sawu-corni: pitää puhdistettaman, §. 29.

Soitto-walkiata: ei pidä kannettaman, §. 31.

Spelimanni: §. 45.

T.

Tie: pitää laettaman ja puutoyet parattaman,
§. 24.

Tikka-puura: pitää airta Talosa lottymän, §. 30.

Tupakin polttaminen: kielty, §. 31.

Tyrmäroin: josta Kolan Oikeuden plitse walit-
taa tahtoo, §. 48.

Tärpäin: keltosa, §. 40.

U.

Ulko-tiluret: josta sinne päästä Eläimiksi jo-
sa hänellä ei osaa ole, §. 21.

W.

Wainio: josta yhteiseen Eläimensä siinä lafee
sitte kuin kolwetty on, §. 16, 17. Wesi kel-
dä pois lafettawa, §. 22.

Wal-

Waltiaa: ei pidä lahtomata jätettämän, §. 31.

Wedäperäinen: §. 9, 10, 14, 24, 34.

Weräjä: pitää voimasa pidettämän, §. 12. Kuin-
ga se talwitiellä pitää tukittaman, §. 12. Mi-
sä weräjä on fieltty, §. 12. Joka luvatto-
man werdian tekee, §. 12.

Wesi: poislastettava wainioista, §. 22. Joka
siitä työstä ennen aikaa pois menee, §. 22.

